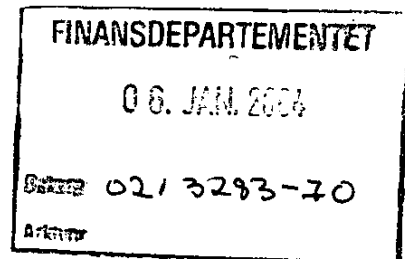




BBUs Nettverk for miljø og samfunnsansvar
GREEN BUSINESS NETWORK NORWAY



Lillehammer 31.12.2003

Finansdepartementet
Økonomiavdelingen
Postboks 8008 dep
0030 Oslo

Forvaltning for fremtiden : Høringsuttalelse - NOU 2003:22

Bakgrunn

BBUs Nettverk for miljø og samfunnsansvar er et nettverk for bedrifter, myndigheter, nasjonale kunnskapsmiljøer og organisasjoner som arbeider aktivt med miljøutfordringer. Nettverket ble etablert i 1996 og har 45 medlemmer www.gbnn.org. Flertallet av medlemmene består av bedrifter. Nettverkets rolle har i første rekke vært å utvikle en møteplass med vekt på næringslivets behov.

Nettverket bygger sin virksomhet på at det er i samarbeidet mellom bedrifter, myndigheter, forskningsinstitusjoner og organisasjoner, at nye miljøeffektive løsninger skapes. Fokus er på praktisk handling, der man kombinerer lønnsomhet og miljøeffektivitet, særlig gjennom kompetanseheving og forståelse for hvorledes dette fører til styrket omdømme. Prioriterte arbeidsområder for nettverket er:

- Energi, transport, klima og forurensning
- Bærekraftig produksjon
- Bedrifters samfunnsansvar (CSR)

Nettverkets uttalelse

Det gis ros til Graver-utvalgets brede utredning som danner grunnlaget for forslag til etiske retningslinjer for Statens petroleumsfond. Utvalget har drøftet og presentert de ulike etiske forpliktelser og etiske krav til Petroleumsfondet, og de ulike virkemidler i en etisk fondsforvaltning på en god måte. Problemstillinger er drøftet i detalj. Enkelte av disse kan virke noe konstruerte, for eksempel følgende utsagn; "Kravet om at grunnleggende menneskerettigheter skal respekteres, som er en etisk forpliktelse Petroleumsfondet har overfor alle mennesker, kan gå på bekostning av avkastningen, som er en etisk forpliktelse Petroleumsfondet har overfor kommende generasjoner nordmenn". Kravet til avkastning må selvfølgelig vike dersom en slik usannsynlig konflikt skulle oppstå.

Dette er muligens kjernen til et generelt inntrykk av at Petroleumsfondets rolle hva gjelder å være pådriver (være offensiv), eller bidra til (ikke fullt så offensiv) en bærekraftig utvikling ikke er tydeliggjort i tilstrekkelig grad. På slutten av kapittel 1 heter det; "Sagt på en annen måte, langsiktig avkastning av en bredt sammensatt finansportefølje er avhengig av en bærekraftig økonomisk utvikling".

I kapittel 6, 1 Grunnlag heter det blant annet; "Denne finansformuen må forvaltes slik at den gir god avkastning på lang sikt, noe som er avhengig av en bærekraftig utvikling i økonomisk, økologisk og sosial forstand. Fondets finansielle interesser skal styrkes ved at eierposisjoner fondet har, brukes for å fremme en slik bærekraftig utvikling"

Samlet sett kan dette skape inntrykk av en litt defensiv tilnærming. Det må være Petroleumsfondets samlede opptreden som skal medvirke på en offensiv måte til en bærekraftig utvikling, ikke bare dets eierposisjoner.

I kapittel 6, 2 Virkemidler foreslår utvalget at *eierskapsutøvelse* skal være basert på FNs Global Compact og OECDs retningslinjer for multinasjonale selskap. Det er bra, men disse bør også danne grunnlaget for filtrering og uttrekk av selskaper fra investeringsuniverset. Når det gjelder *negativ filtrering* har utvalget lagt en betydelig føring ved at det har foreslått at slik filtrering begrenses til "selskaper som selv, eller gjennom enheter de kontrollerer produserer våpen som ved normal anvendelse bryter med grunnleggende humanitære prinsipper"

I kapittel 5, 3.1.4 heter det; "Utvalget anser derfor at *negativ filtrering* ikke vil være en effektiv strategi for å adressere utfordringene knyttet til disse stoffene". Dette er stoffer som det ennå ikke er restriksjoner på, men som har samme egenskaper som de som er omfattet av internasjonale konvensjoner – stoffer som Norge har medvirket til et internasjonalt forbud mot produksjon og forbruk av. Dette virker umiddelbart noe defensivt i forhold til "føre var" prinsippet i å påvirke en bærekraftig utvikling. Når det gjelder produksjon av tobakk og tobakksvarer har utvalget vært delt i synet på om tobakk bør utelukkes fra Petroleumsfondet gjennom *negativ filtrering*, men har i sitt forslag til etiske retningslinjer åpnet for at tobakk kan inngå Petroleumsfondets portefølje. Dette er en nokså overraskende konklusjon tatt i betraktning de helsemessige konsekvenser og WHO's konvensjon om tobakk, og Norges egen holdning til tobakksrøking.

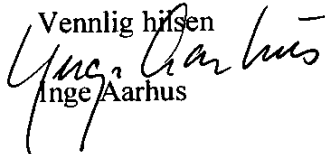
I kapittel 6, 2 Virkemidler heter det; Uttrekk av selskaper fra investeringsuniverset der det anses å være betydelig risiko for å medvirke til:

- grove, eller systematiske krenkelser av menneskerettigheter som for eksempel drap, tortur, frihetsberøvelse, tvangsarbeid, de verste former for barnarbeid og annen utbytting av barn
- alvorlige krenkelser av individers rettigheter i krig eller konfliktsituasjoner
- alvorlig miljøskade
- grov korrupsjon
- andre særlige grove brudd på grunnleggende etiske normer

Utvalget har i kapittel 2, 2 drøftet spørsmålet om hvorvidt Petroleumsfondet skal trekke seg ut av selskaper som allerede har utøvet en uetisk handling/adferd innenfor områdene som nevnt ovenfor. Etter utvalgets syn skal fondet trekke seg ut fordi man retter blikket fremover og anser uttrekk som nødvendig for ikke å bli medskyldig i nye uetiske handlinger. Med en viss risiko for å ha misforstått argumentasjonen anses dette å være en svært defensiv strategi.

For øvrig har vi ikke ytterligere kommentarer til Graver-utvalgets arbeid annet enn at retningslinjene i det format de nå foreligger i svært liten grad er operasjonelle. Vi ønsker lykke til med det videre arbeid med etablering av Petroleumsfondets etikk- og folkerettsråd, interne retningslinjer for eierskapsutøvelse og operasjonelle retningslinjer.

Vennlig hilsen


Inge Aarhus